

לשכת הפרוטוקולים		
דף	1 מתוך	2 עמודים
עורך	2 מתוך	5 עותקים

-סודי-

ועדת החוץ והבטחון

פרוטוקול מס' 122

מישיבת ועדת החוץ והבטחון

מיום ג', כ' בתמוז תשל"ח - 25.7.78, שעה 10:00

נכחו:

חברי הנוכחה:

- מ. ארנס - יו"ר
- א. אן
- י. אלון
- י. בן-טאיר
- ח. בן-לב
- ש. י. גרוס
- פ. גרופר
- ח. דרוקמן
- ב. הלוי
- ז. ורהפטיג
- מ. חדיש
- ש. טולידאנו
- א. כץ
- א. לבני
- ש. פרס
- ח. קורטוב
- י. רבין
- א. רובינשטיין
- י. רום
- י. שריד
- מ. שמיר
- מ. תלמי
- י. תמיר

מוזמנים:

יושבי-ראש הכנסת י. שמיר
שר הבטחון ע. זיצמן
רמ"א א. שור - לשכת שר הבטחון

מ"מ מזכיר הנוכחה: א. ברקנד

רשמו: א. ברק, ר. שבתאי

סדר היום:

המצב בלבנון
דיווח שר הבטחון על פגישתו עם טאדאת בזלצבורג

לשכת הפרוטוקולים	
דף	12 מתוך 22 דפים
עותק	2 מתוך 5 עותקים

שר-הבטחון ע. ניצמן:

אני לא מעריך את זה כצרה, להיפך. אני חוזר על דבר שאני אומר כל הזמן. אני מאוד מתלבט על מה שאני עומד לומר כאן. יש פה דין וחשבון ארוך, לא פשוט ככתבו, כי היינו בארבע עיניים בלי קצרנית ובלי טייפ. אצלי לפחות לא היה טייפ. לא ישבתי עם נייר ורשמתי מה נאמר. וזו בעיה. זו בעיה לא פשוטה בשני מישורים: קודם כל, מה אתה זוכר לדיווח. אריה היה אתי והוא מיד אמר לי "דבר". הגע הראשון המצב היה סתום לגמרי מעומס של שלוש שעות. זה יוצא לאט לאט. הכי הרבה יצא בגובה 37 אלף רגל במטוס, וגם למחרת בזכרתי. הסכנה הגדולה זה האמון של החברים שלך כאשר אתה חוזר ומדווח. אם אין אמון, לא כדאי לדווח.

אני חושב שאוירה חשובה מאוד להבנת הנושא. זה לא דבר קטן שאתה מתיישב, אומר בוקר טוב סאדאת, עזה, סיני, תעלת-סואץ, שארם-א-שייך וכו'. זה עסקה רבה יותר מסובך. לכמה אנשים זה אולי לזרה, כי חושבים שכל הזמן מתחבקים. פעם בסעתי למצרים כמעט בהוראה שלא לחייך, להיות עצוב.

זו פעם שניה שדיברתי עם סאדאת בארבע עיניים. פעם ראשונה הייתה בדצמבר 1977 באיסטמבול. כנסיעתי הראשונה שהייתה סודית מתחילה, כאשר חלק מהשיחות היו עם גמאסי, ובשלב מסויים לקח אותי סאדאת הצידה בגן באיסטמבול ושמ הוא אמר לי "אני צריך כיסוי בשביל העולם הערבי, אם הירדנים יבואו, בבקשה, אם לא, אני אטפל" וכו', ויכוח שהולך עד היום. ויכוח שלפי הערכתי עם הזמן ברור שבעיותיו הולכות ונעשות יותר קשות, אם מקבלים שהסיטואציה בדצמבר הייתה שבה הצדה מסויימת או לי אפשר היה להגיע להסדר חד-צדדי (הסדר נפרד), ועכשיו יש על כך ויכוח די קשה. יכול להיות שאלה שאומרים שהוא לא מוכן ללכת להסכם נפרד צודקים. אני אומר לו הרבה פעמים אל תקרא לזה הסדר נפרד, תקרא לזה הסדר ראשון שאחריו יבואו אחרים. כל פעם שהוא אומר, וניצמן ניסה לעשות אתי הסדר נפרד, הוא צודק. במרבית הדברים שאמר בפומבי הוא צדק. היום מנצנצו אומר שמטרת נסיעתי הייתה להוציא ממנו מה שהוא דיבר עם פרס. זה רק שביל העתונות. עם כל הכבוד לשמעון, דיברנו עליו רק כמה מלים. רק בענו דעות אחד על השני וכו'.

כל השיחות שהיו לי עם סאדאת בעבר באסואן, בקהיר ובאיסטמבול, היו בנוכחות עוד מישהו. הפגישה האחרונה הייתה בנוכחות ברק, שעליה יש דו"ח ברק שצטט בו חומר מעניין, שסאדאת נסוג ממנו.

אני מסליץ לא לקחת את המלה האחרונה כמלה הסופית. יש מלה אחרונה ויש מלה סופית שתבוא פעם. בפגישה בזלצבורג היו דברים ששונו לעומת מה שנאמר לי במאוס. ב-31 במאוס היו דברים ששונו לעומת מה שנאמר לי ב-30 במאוס. במשא ומתן זה קורה, בפרט במשא ומתן שהוא איננו משא ומתן במובן המקובל שיושבים סביב שולחן שבעה ימים ולילות ומסכמים א', ב', ג', ד' וכו'. וקובעים מה מטובם ומה לא, אלא אחת לשלושה חודשים יורדים פגז והוא מתפוצץ עולמית.

לשכת הפרוטוקולים	
דף	מתיך 22 דפים
עותק	מתוך 5 עותקים

פה יכולה להיות נקודה שלא שייכת לפגישה בזלצבורג. פני חוזר על זה כי אותי זה מנחה: האם באמת רצונו של סאדאט להגיע להסדר או רצונו להחליש אותנו כדי לחסל אותנו סופית. את דעתו של משה אני יודע (י. שריד: איזה משה?) כרוזתי למשה שמיר, גם את דעתו של דיין אני יודע, אם לזה התכוונת. אני מוכרח לוטר, מההתרשמות שלי, ומההתרשמות במפגש הנוסף הזה, דעתי שהוא מעוניין בהסדר שלום אנו. אבל קיים פער בין מה שאנו מוכנים לראות כסיכום להסדר ובין מה שהוא מוכן. כי אם המצב לא היה כך, היה כבר מזמן הסדר. אינני מדבר כרוזולוגית, אני מוטר לכם התרשמות כללית.

מדובר, אם בכלל, אז הטכם שלום פתוח ונורמלי כמו שמקובל בין אומות העולם. אני לא יודע מה זה שלום אמתי, אבל מדובר ביחסים דיפלומטיים, בגבולות פתוחים, ביחסי מסחר ותיירות, בפיתוח משותף. למשל, די הרבה זמן ייחד סאדאט לנושאים מדעיים. לא במובן המדויק של המדע, אלא כמה אפשר לעזור אחד לשני בנושאים המדעיים. הוא ייחד הרבה זמן לנושא הפיתוח האפשרי השותף כולל בבעיות מים שיש לנו ובעיות אוכלוסיה שיש לו, כל מיני רעיונות. הוא מסוגל לשלוף פתאום איזה רעיון.

אני אומר לכם שכל הנושא של אל-עריש וסנסה-קטרינה לי זה פגיעה באמינות אישית. זה לא היה מכון לצאת החוצה.

הוא הציע את זה?

י. אלון:

שר-המבחן ע. ויצמן:

הוא ודאי הציע את זה. אני אתייחס לזה אחר-כך. יש דברים שיוצאים ויש כמה דברים שהם מאוד אנושיים אינטימיים. אתה יושב עם בן-אדם הוא בן 60, הוא מנהיג אומה, הוא תקף אותנו, הוא זלחם בנו, הוא היה עם הנאצים. תקרא את הספר שלו שנקרא "חיפוש אחר זהות", שם הספר מראה כבר על טיבו. דיברתי איתו על הספר שלו. לא סיימתי את הספר שלו, קשה לי לקרוא את הספר כי אני קורא את זה במבטא שלו. א אתה יושב עם אדם כזה שהוא מנהיג של 40 מיליון נפש. אני לא אשתחרר מהעובדה שהוא הערבי הראשון שבא ועשה מהלך משוגע כזה, מנקודת ראות שלנו. אני מודה שלפחות חלק מחברי, שמרביתם עסקו במבחן מגיל 18, חלק מהתפיסה שלנו הייתה שבדרך שלנו לא נראה ערבי שיפיר בנו. הייתה אפילו תיאורטית המחזורית של אחת לשמונה שנים שהמציא אותה יובל נאמן נדמה לי. (ש. פרס: המציא אותה יהושפט הרכבי). אני גדלתי באוירה כזו, האמנותי באוירה כזו. אינני אומר שחלתי לחשוש ממנה. אז אני יושב עם גוי כזה שבעה חודשים. אח אפשר לרמות את כולם כל הזמן אבל קשה לרמות קומץ קטן. אינני יודע איך ההיסטוריה תשפוט את זה. כתבתי קודם פתק ליושב-ראש הכנסת שהיום זה עשרים שנה למינוי כמפקד חיל האוויר. זה נראה לי כמו אתמול. שאלתי את יושב-ראש הכנסת מי יודע איך יהיה בעוד עשרים שנה. שמעון ברך אותי א, יצחק (רבין) ברך אותי אז. זה נראה לי כמו אתמול. לכן זה נראה אולי כמו שלשום. אני יודע מה יהיה בעוד עשרים שנה? בין השאר הייתי אז בן 34.

אז אני חוזר לכל זה כי זו איריה מיוחדת במינה, כאשר פתאום בא אליך לא ראש עירית טול-כרם ולא המוכתר של קלקיליה או תיבנין, אלא בא אליך גבר כמו סאדאט, עם כל הסכנות הכרוכות בזה. וכול להיות שעכשיו בגלל התפתחות העניינים יש יותר חשיבות למגעים. כי יש לי הרגשה שהוא מכין את עצמו לחזור אחורה. כי אין אדם שלא מכבד את הדקע שלו ואת הסביבה שלו.

ישנה השאלה למה הוא רצה להיפגש. יש פה חלק דיווח וחלק הערכות. בראש וראשונה, הערכתו שהוא רצה להיפגש אתי. זו לא הערכה, זה טור. חשובת ממשלת ישראל הייתה, מוכנה להיפגש איפה שרוצים. לכן הם אמרו כאילו הישראלים רוצים להיפגש, למעשה זו הייתה חשובה חיונית למברק שלהם. לי היה ברור שסאדאט אין לו חשק.

לשכת הפרוטוקולים
דף 4 ומתוך 2 דפים
עומק 5 מתוך 5 עותקים

לראות אותי במצרים. הוא רצה להיפגש בארץ שלישית. התחשק לו לראות אותי, להערכתך, כי אצלו הזמן מתחיל להיות דחוק. אינני יודע, נדמה לי שזו גם הערכתו של שמעון. בכל אופן, אני שואל את עצמי מה פתאום תרגיל זלצבורג. אני יכול לקפוץ לאלכסנדריה, אני יכול להיכנס למצרים בלי שיידעו, לאירופה זה יותר קשה. ואז אמר לי סאדאת: רצייתי לראות אותך. אז הרצון היה להיפגש ובין השאר להיפגש על נושא הזמן.

השיטה להביא אותי לזלצבורג הייתה שיטה שקופה לחלוטין. השיטה הייתה להגיד שגמאסי רוצה להיפגש אתי. אני מתחנן שזה לא ייצא החוצה, אם כי אולי חלק כבר יצא החוצה. אבל יש הבדל אם זה יוצא ממני. לשלוח מברק שאני סאדאת רוצה לראות אותך בזלצבורג לא נראה, לכן גמאסי שלח לי מברק. קיבלתי אישור ונסעתי לסלצבורג. דרך אגב, זו הייתה החלטה של ועדת שרים שישבה במקרה כאשר הגיע המברק. במברק אמר גמאסי שהוא מביא אתו את מנדוס, והכוונה הייתה שאביא אתי טישהו מקביל והבאתי את אברשה טמיר ואת שלישי. היה לי ברור שאראה את סאדאת.

יצאנו לשם אברשה, אריה שור ואני בווסטווינד של התעשייה האווירית בטיסה ישירה לזלצבורג והגענו לשם באחת. משום מה סידרו לנו את המלון שהמרחק מהמלון שלי למלון של סאדאת היה מרחק שעת נסיעה. הגענו למלון באחת וחצי, שתי דקות לאחר שהגענו, היה טלפון: אני מבין שהגיע, האם אתה מוכן לא לחכות עד שתים וחצי ולבוא עכשיו? הסכמתי. דרך אגב, האוסטרים ארגנו שם אנטחת שוטרים תחת כל עץ רענן, היו אוסטרים עם כלבים.

המלון שוכן על אגם. אני בדרך כלל לא מתפשל מנוף, אבל זה היה מקום די יפה. אגם משובח. שם הייתה מהומה רבתי עם עתונאים וטלוויזיות. עברנו את המחסום של המדינה. דרך אגב, הם ביקשו שלא נפרסם עד שנגיע לזלצבורג והסכמנו להחזיק את זה, עד ש'דבר' הדליף שאני נוסע. נכנסתי ללובי של המלון ושם חיכה לי גמאסי. הפגישה הייתה לבבית כרגיל, היו צילומים. להפתעתי ראיתי את איברהים כמאל ואת ידידנו טוהפי שהיה פה עם סאדאת, הוא ממונה על תפקידים מיוחדים. הלכנו להצטלם. עד אז לא ידעתי מה קורה. ואז כאשר ישבנו על ספה כאמל, גמאסי ואני לצילומים, גמאסי אמר לי: אני אקח אותך לבשאל, הוא בחדרו למעלה, ואשאיר אתכם לבד. וכאן יש מוטנט מאוד קשה, לא פשוט. מה אתה תגיד לו, אני רוצה אתי קצרנית? כשזה לבד, זה לבד, זה בארבע עיניים. הערכתך שלא היה מיקרופון. לא הלכתי לחפש מתחת לשולחן. אצא זו הערכה שלא מבוטסת על שום דבר מסוי. לי בכל אופן לא היה מיקרופון. אני גם לא חושב שזה כל כך קריטי. ואז גמרנו את הצילומים ואת ההתרגשויות. גמאסי נראה לי מהרגש הראשון מתוח.

נכנסנו אל סאדאת, הוא ישב לבד, והייתה פגישה מאוד מעניינת. אני נותן לזה חשיבות איך מתקיימים המפגשים האלה. יש מפגשים יותר חמים ויש מפגשים פחות חמים. אחד המפגשים הקרים שהיו, היה באיטמעיליה. השיחה אז הייתה תכליתית כזו, כאשר הוא חזר שמונה-חשע פעמים על אותן סיסמאות.

כשנכנסתי הפעם לחדרו, אריה היה מאחורי והמאבטח, היו בחדרו הקטן מעט מאוד צלמים. אצא סאדאת קם. מזמן לא ראיתי אותו מתרגש כך, לפת אותי והוריד לי שתי נשיקות. אני הופתעתי. למה אני מספר את כל זאת? אני מדווח על דברים שלדעתי הם חשובים. לא רק המהות חשובה אלא גם הרוח. שאלתי את עצמי, מה קרה לך. כי כשהייתי ב-31 במאוס, הייתה פרידה חמה, אבל לא-היבוקים ונשיקות. הפעם היחידה שהוא חיבק אותי הייתה באיטמעיליה אחרי ששלעתי והורדתי את הגפנט טרגלי. אני אומר את זה, כי תוך כדי השיחה נת שלוש וחצי השעות הייתה הרגשה של אי-שקט אצלו, אם כי הוא היה

לשכת הפרוטוקולים	
דף	ס' מתיך 33 דפים
עותק	2 מתוך 5 עותקים

יחסית בינון מבחינה חיצונית. למשל, הוא העלה במשקל אז הוא נראה טוב. אמרתי לו, אתה נראה טוב, עלית במשקל. אז הוא אמר: אבל הכל יירד ברמדיאן.

המעניין הוא שגמאסי שנכנס איתי לצורך תצלום בחדר הקטן, באיזשהו שלב קם והלך, ובפעם הראשונה ראיתי אותו יוצא ביציאה צבאית, הוא נקש בנעליו. נכון שאף פעם לא היה מצב שהוא עזב את החדר. בכל אופן, הפעם ראיתי אותו עושה קליק ברגליים. אני אומר את זה כי אני בטוח שגמאסי היה בטוח כי הביאו אותו לזלצבורג על כלום.

השיחה בינינו במשכה שלוש וחצי שעות ואחר-כך עוד חצי שעה עם אשתו. כל הדיבורים על נשיקות הם הבל ושטות. אם הייתי נותן לה נשיקה, סאדאת היה זורק אותי מהחלון החוצה. לכתוב שנתתי נשיקה למוסלמית זה שטות גמורה. במשך הזמן שישבתי למעלה עם סאדאת, ישבו גמאסי, כאמל וטוהמי בחוץ וחיכו שלוש וחצי שעות. כאשר ירדתי, ישבתי קצת עם גמאסי לבד וחשבתי שהוא יגיד לי ששב יחד. הוא לא אמר כלום. אז שאלתי אותו: מה אתה עושה הערב, והוא אמר שהוא לא יודע. אז הזמנתי אותו לארוחת צהריים. היה ברור שהוא דולג לזלצבורג רק לצורך המברק. דרך אגב, הוא אמר לי שהחליף את התואר שלו לשר הבטחון במקום שר המלחמה. כאשר נתתי ראיון במדיקה לברברה וולטרס אמרתי שבין היתר ההבדל ביני לגמאסי הוא שאני שר הבטחון והוא שר המלחמה. כאשר אתי במאוס למצרים אמר לי גמאסי: אה, אתה שר הבטחון ואני שר המלחמה? אמרתי לו: כאשר אתה נוסע לארצות הברית, תשנה את התואר, כי תפגוש שם את שר ההגנה.

מה עיקרי הדברים שנאמרו בפגישה: אני רוצה אתכם הסדר שלום בטלוא טובן המלה, בכל הנתונים של שלום בין שתי ארצות, אבל out. אתם לא יכולים להישאר במה שאני קורא השטחים הערביים. וחוזר אותו שיר שהיום ידוע לכולם, עם ההבדל שהופיע בלידט, לא צבא ישראלי ביהודה, שומרון ועזה. אני אף פעם לא שמעתי את הדבר הזה, אבל אני מקבל שבלידט זה נאמר.

(אחרי כן דשמה רש)

לשכת הפרוטוקולים	
דף 16 מתוך 32 דפים	
עו"ת 2 מתוך 5 עותקים	

-סודי-

ועדת החוץ והבטחון

25.7.78

לפני כן רשמה או

שר-הבטחון ע. ויצמן:

רש.

להיפך, בשיחה של 20 במרס דובר בהחלט על הנושא, שמוכן מאליו כי אמצעי הבטחון זה צה"ל. שיחת ה-30 במרס זו אחת השיחות היסודיות ביותר שהיו לי אתו, ואני גם מתייחס אליה כי היא היתה האחרונה בסידרת שיחות וגם מפני שבאותה שיחה ישב אתי היועץ המשפטי, ברק, ולי זה חשוב. בשיחות קודמות היה נוכח אילן פרס את השיחות או מישהו אחר ישב ורשם, אבל בשיחה זו היה ברק, ובשבילי זה מאד חשוב כאסמכתא, אם כי איני אומר שאחרים אינם אסמכתא. ברק גם ישב עם גמאסי בשיחה של שעתיים, ושם דיברו על פרטי-פרטים - מה זה אומר אוטונומיה, מה זה אומר משטרה, מה זה אומר צבא, מה זה היים משותפים מבחינה מסחרית, כלכלית, מדעית. (ח. קורפנו: ביחס ליהודה ושומרון?) ביחס לאותם הפתרונות לעתיד, כיצד עושים זאת, וכיצד רואים זאת. אני לא אומר שברק אמר לו כי זו הצעתנו. אגב, אני מזכיר לכולם שאנו הצענו חכניה אוטונומיה, וגם אותה יהיה צריך לפרט אח"כ. (היו"ר מ. ארנס: האם אז הוא לא דיבר על צה"ל ביהודה ושומרון?) הוא כן דיבר. אתי הוא דיבר.

(ש. פרס: גם אתי הוא דיבר).

(מ. שמיר: רק עכשיו אמרתי שבזאלצבורג הוא לא נגע בזה)

אמרתי שבלידס הוא לא נגע בזה.

(מ. שמיר: בלידס הוא לא היה) בלידס המצרים לא נגעו בזה.

אבל אני רוצה להגיד לך, ח"כ משה שמיר, שאתי הם מדברים כל הזמן על נוכחות צבאית ביהודה ושומרון.

אנני רוצה לצטט מן הדו"ח שלי על הפגישה, ובו כתוב כי לאחר שייקבעו סידורי בטחון בין ישראל והערבים, עם חתימת הסכם שלום - יבוטל הממשל הצבאי. כל עוד לא יסוכמו סידורי הבטחון באיזור. הוא הוסיף ואמר שברור לו שבסידורי הבטחון חייבים להכליל מאחזים צבאיים שלנו ביהודה ושומרון ועזה. כך כתוב, מה אני יכול לעשות?

(י. אלון: האם הוא הזכיר את ירושלים?)

כן, ותיכף אגיע לזה. זו פעם ראשונה

שמישהו מהם מדבר אתי על ירושלים.

ובכן, הוא כל הזמן חוזר ומזכיר את

המהלך הבלתי רגיל שהוא עשה. זוהי נקודת הראות שלו. אני לא אומר

שאני מצדיק או לא מצדיק, אבל אני מנסה להכנס לנעליו ולהבין מה

נעשה אצלו בראש. בשבילו המהלך שהוא עשה הוא מהלך לא נורמלי,

והוא לא יכול לרדת מזה. הוא שוב אמר: *I am talking big business*

ואגב, בשיחה אתו היו גם דברים כלליים הרבה יותר. שוחחנו על

מרוקו, על קרן אפריקה, על יחסי אמריקה-רוסיה, ועל כל הבעייה

הגיאוגרפית. ופה אני מסכים הסכמה גמורה שאחד הדברים שאנו

צריכים לעשותם, הוא ניתוח רציני ויסודי לא רק של מה שנעשה בלבנון,

אלא מה נעשה בכל האיזור הזה. (י. תמיר: דיברנו גם עם שר החוץ באותה רוח)

אני שמו מאד. אני אמרתי זאת גם לחברי, כאשר הייתי צריך ~~אצמאאאאא~~

לתת את הדין על כמה דברים בסיעת הליכוד, כי אחד הדברים החשובים שאנני

צריכים לדון עליהם הוא מה נעשה בכל האיזור הזה.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 17 מתוך 31 דפים	ב
עותק 2 מתוך 5 עותקים	

25.7.78

שהב"ט ע. ויצמן:

אל נשכח כי אנו מדברים על איזור שחלות בו תהפוכות רבות ועשרים שנה הן תקופה שיכולים לחול בה דברים רבים. הנה, למשל, היום לפני עשרים שנה אני נתמנית למפקד חיל האוויר. איפה 1958 ואיפה 1978? איך אמר לי ראש עיריית חברון, קוואטמה: אנו מדברים היום כל הזמן על מה שיהיה בעוד עשרים שנה. נסתכל אחורה מה היה לפני עשרים שנה, ונחייך. כך שבאמת אפשר לקיים סימפוזיונים בכל מיני פורומים ולדון דיונים כלליים ונרחבים, אבל מה שצריך להיות ברור וצריך להיות לנגד עינינו כל הזמן הוא - אי אפשר לדבר על המזרח התיכון ולשכוח שקיימת מרוקו עם כל הבעיות שלה, שקיימת לוב עם האוריינטציה שלה, שקיימת סוריה, עיראק ותימן, ולנו אסור לשכוח גם את פרס.

.....

אגב, אני הייתי מאד ממליץ כי תתחלקו לתתי-ועדות בנושאים שונים, ואולי אם ישנה תת-ועדה לענייני לבנון - תהיה גם תת-ועדה לנושא המצרי. אני, על כל פנים, ממליץ על זה. (היו"ר מ. ארנס: בוועדה היתה התנגדות רבה מאד להצעה זו שלי)

אם כך, לא אתווכח עם חברי הוועדה בנושא זה. אבל צריך להיות ברור שנושא המזרח התיכון הוא עמוק ורחב, ההשפעה של המעצמות, יחסי אמריקה-רוסיה בהקשר לאיזור - אני לא אומר שזה רעיון שלי, ופה יושבים גדולים ממני שעסקו בנושא זה לפני שאני נכנסתי לעניין זה, אבל שוב הנושאים רבים ושונים: סודאן-מצרים, מרוקו-מצרים, סעודיה-מצרים. קורים דברים, ואתה מרגיש אצל סאדאת שהדברים האלה יש להם השפעה עליו ושזה כל הזמן מתבשל אצלו.

אנו יודעים מדבריו ישירות, וגם לא ממנו ישירות, מה היחסים בינו לבין הסעודים, כמה לחצים יש עליו מצדם, מה התלות שלו בהם, מה בינו לבין מדינות אחרות, איך הוא מתייחס היום ללובים, מה ההשפעה האמריקנית היום במצרים. אני אמרתי כבר פה בוועדה ואני חוזר ואומר: מי שחשב שהרוסים ייכנסו למצרים בתא של מטוסים משוכללים ויעופו משם, והאמריקנים לא ייכנסו בתא של אף-15 - טעה. אגב, הוא מדבר גם כל הזמן על אף-15 ולא על אף-5.

כך שצריך לשבת עם הגוי הזה ולשמוע מה הוא אומר. לא מוכרחים לקבל מה שהוא אומר, אבל להבין מה הוא אומר בוודאי צריך. וחייבים לראות לא רק מה נעשה בקסיימה אלא מה נעשה במרוקו, באלג'יר, בסודאן, בתימן, בקרן אפריקה וכו' וכו'. עלינו לראות מסביבנו את העולם בו אנו חיים, ולזכור שעם כל העצמה שלנו, ועם כל ה"אתה בחרתנו", אנו שלושה מיליון; נכון, עם עצמה עצומה, עם עצמה שמעולם לא היתה לנו, הן יחסית והן אבסולוטית; והם יודעים זאת, ועל זה יש לחזור מפעם לפעם, כי זה עולה מדי פעם בשיחה, עם כל הדברים היפים שמשוחחים עליהם כמו נכדים וכדומה - יש לו 9.

25.7.78

שהב"ט ע. ויצמן:

לשכת הפרוטוקולים		
דף	18 מתוך 32 דפים	
עוֹתָק	2 מתוך 5 עותקים	ג

ירושלים - נושא זה בא לי פתאום ככה, מהאגף. הוא אמר: לי ברוך שירושלים צריכה להיות מאוחדת. הוא גם חזר כמה פעמים לשיחות קודמות שהיו לנו, והוסיף ואמר: אני זוכר כאשר באתי לביקור בירושלים, אתה עליית אלי לחדרי ואמרת לי: קום נא, הסתכל דרך החלון ותראה את ירושלים. אם אתה חושב שאפשר יהיה להחזיר אותה למה שהיה פעם - תשכח מזה. היו בחדר באותה חדר בוטרנס גאלי ועוד מאנשיו. והוא אמר לי הפעם: אתה זוכר מה אמרת לי בירושלים? אני זוכר, ואני מבין שירושלים חייבת להשאר מאוחדת. אבל אני חושב שצריכה בירושלים להיות עיריה ערבית, עיריה ישראלית ועירית-גג. חוץ מזה, אנו 700 מיליון מוסלמים, וישנם בירושלים מקומות קדושים, ובמקומות הקדושים האלה אנו צריכים דגל מוסלמי. לא אכפת לי איזה דגל, אם יהיה זה דגל ירדני או מוסלמי אחר.

אני לא אמרתי לא ולא אמרתי כן. אמרתי לו: אדווח זאת לממשלה. אבל אמרתי לו: שמע, ירושלים זה היום עסק גדול, תראה מה עשינו כאן. והוא ענה: כן, אתם אני לא אוהב את המונח הזה, הוא לא כל כך יפה, ואני אפילו לא חושב שהוא בדיוק הביין מה פירושה של המלה הזאת. פירושה למעשה "ערמומיים" אבל במובן לא סימפטי של המלה.

שאלתיו: איך אתה בכל אופן רואה את הפתרון? והוא אמר: זה יצטרך למצוא את פתרונו במסגרת הפתרון הכללי של הישובים ביהודה ושומרון. ולא יספך ולא שאל. בכלל, יש פעמים שמגיעים לנקודה מסויימת ולא כדאי לשאול יותר מדי.

הוא לא אמר שצריך להוריד את הישובים ביהודה ושומרון. זה לא אומר שמחר הוא לא יגיד זאת. על סיני אמר לי מהיום הראשון: את הישובים האלה אתם צריכים להוריד. ואז הוא הוסיף ואמר: אם אתם רוצים - אני אחרוש את שדות התעופה. ואז יצא מזה כאילו הוא אמר שהוא ישרוף את הישובים. הפעם חזר לדבר בקשר לשדות התעופה ואמר לי: שנתיים תישארו שם אם אתם רוצים (זה בכלל פטנט חדש), ואח"כ אם אתם תרצו ואם נסכים על כך, נהפוך אותם לשדות אזרחיים, ובכלל הגבולות יהיו פתוחים וניסע ונבוא ונפתח את השממה ונפתח את החקלאות בסיני, וגר זאב עם כבש. (י. רום: הוא דיבר על המקומות הקדושים רק למוסלמים או גם לנוצרים?)

הוא דיבר על המוסלמים. הוא אמר: אנחנו 700 מיליון מוסלמים ויש לנו מקומות קדושים. הוא דיבר על ריבוע בירושלים שבו מקומות קדושים להם. הוא אמר: אנו צריכים דגל ואמר שלא אכפת לו איזה דגל מוסלמי, אפילו דגל ירדני. כמובן שהיתה לו איזו מגמה בכך. הוא לא עשה זאת במקרה.

בכלל, הסעם היתה לי הרגשה של הרבה יותר קירבה או מגעים עם הירדנים. ושוב, זה נורא מסוכן להסיק מסקנות, כי רואים אותו אחת לשנים-שלושה חודשים ובכל דבר כזה מסוכן להסיק מסקנות. אבל במפגשים הקודמים הוא דבר על ירדן בצורה כללית, כאילו אמר: יבואו - יבואו, לא יבואו - לא יבואו. למשל, הוא אמר לי כמה פעמים: אם לא תמצאו שפה משותפת עם הירדנים - אני אהים במקומם. עד כדי כך, שפעם האחרונה הוא אמר: אני אכניס משטרה שלי ליהודה ושומרון, ואני יודע שיהרגו אותם, אבל בכל זאת אעשה זאת. פעם הכניס גם "פגז" כזה.

הפעם היו הרבה יותר דיבורים על ירדן. הוא גם ציין דבר שאנו יודעים, שהוא שלח את מבראכ לשיחות בירדן, ולי היתה הרגשה שהוא מת להכניס את הירדנים לכל המשחק הזה.

25.7.78

שהב"ט ע. ויצמן:

אינני יודע איך אתה, שמעון, התרשמת ומה הייתה הרגשתך בעניין זה של ירדן.

ש. פרס:
אפילו יותר מזה. לי היה הרושם שהדברים שהוא אמר לי, ושלאחר מכן הוא אמר לי, היו בחיאום עם ירדן.

י. רביץ:
הפתרון שהוא הציע לירושלים, הוא פתרון שהאמריקנים והירדנים הסכימו לו - עיר מוניציפאלית עם עיריות שונות ועם ריבוע למקומות הקדושים.

שהב"ט ע. ויצמן:
ובכן, הייתה לי הרגשה שיש הרבה יותר מגעים עם הירדנים מאשר היו בעבר. הוא גם אצא התחיל את דבריו באמרו: תשמע, צחקו ממני בהחלה אכולם בעולם הערבי צעקו עלי; אבל יותר ויותר אומות ערביות הולכות אחי יחד. אולי כדאי שאקרא לפניכם קטע אחד מן הדו"ח: "סאדאת הדגיש את הצורך המיידט בחתימת הסכם שלום."---

בכלל, יש לו לחץ על זמן. אני לא אומר שצריך להכניע ולהגרר אחרי זה, אבל הלחץ ישנו. לאחר מכן הוא מדבר על כך שההסכם יכול להתחייבוח לנסיגת ישראל, ומוסיף שלאחר שייקבעו סידורי הבטחון באיזור ועם חתימת הסכם שלום - תכריז ישראל על ביטול הממשל הצבאי.

אני חוזר שוב - אלה דברים שיכולים להשתנות אצלו. אבל המגמה הכללית היא שהוא רוצה שלום. הוא אומר: בואו נעשה שלום, נפתח גבולות, נעשה סדר במערכת המסחר והמדע, אבל קודם כל עליכם לסגת מיהודה ושומרון.

והוא מדגיש: כל עוד לא יסוכמו סידורי הבטחון באיזורים אלה, לא תיסוג ישראל וכדומה.

חשוב לו שהדיון בנושא לא יהיה ארוך, אבל הוא לא נקב בזמן. שאלתיו: מה יהיה אם יתעורר על כך וכוח. הוא לא ענה. אולם לדעתי גם ברור לו שסידורי הבטחון חייבים לכלול מאחזים צבאיים שלנו ביהודה ושומרון ועזה.

ישנו דבר שאינני זוכר אם אמרתי אותו לקארטר, אבל אמרתי אותו למונדייל ואח"כ לסאדאת. אמרתי לו: אני רוצה להגיד לך דבר שאמרתי אותו גם לסגן הנשיא. אם אני מביא לך היום שלושה גנרלים ישראלים או כל מיני גנרלים - כל אחד יתן לך פתרון שונה לסידורי בטחון. אחד יגיד לך שיש צורך בכך וכך טנקים, ידבר על מאות, שני ידבר על עשרות, אחד ידבר על פיסת ארץ זו או אחרת שהיא חיונית והשני ידבר על ואדי זה או אחר. אולם, איך תרומה יותר חשובה לבטחון, מאשר פתרון פוליטי נכון.

אגב, אני חושב שאנו צריכים מאד להזהר מלהגרר אחרי מה שהאמריקנים מנסים כל הזמן לבוא ולומר: בואו נדבר על בטחון. אני אמרתי למונדייל שאינני רוצה למצוא עצמי במצב שאני אגיד שאני זקוק לשלוש מאות טנקים ואתם תגידו שמספיקים מאה, ותבואו ותשאלו גנרל זה או אחר.

מה הפתרון הפוליטי הנכון? אמרתי שבדרך כלל

לשכת הפרוטוקולים	
דף 90 מתוך 32 דפים	ה
עותק 2 מתוך 5 עותקים	

- סודי -

ועדת החוץ והבטחון

25.7.78

שהב"ט ע. ויצמן:

אנו מתייחסים לאיום הכולל מצד החזית המזרחית, אולם יש לחשוב גם על הבטחון הפנימי. סאדאת השיב: כן, בהחלט; לזה תהיה משטרה משותפת. אני אמרתי: הנה, היו לנו שני פיצוצים בירושלים. בשלדשה החודשים האחרונים - אחד באוטובוס ואחד בשוק. אם קורה דבר כזה היום, אני אומר לך סאדאת, שאני יכול להכנס לרמאללה, לשכם, לאן שאני רוצה עם ה-אף. בי. אי. שלי (כך התבטאתי) ולבדוק את העניינים. אבל מחר יכול להיות הסכם על דעתך ועל דעתי ועל-דעת חוסיין, אבל לא על-דעת ג'יהאד, ו"ירימו" לי אוטובוס בירושלים, מה אעשה אז? ואז הוא אמר לי: אבל יכולה להיות משטרה משותפת. אינני יודע אם הוא התכוון למשטרה חשאית או למשטרה תנועה או מה, אבל כך אמר.

נכונה שאנו חייבים לדעתי לזכור:

הוא סיפר כי הינו אופטימי היום יותר מאשר בעבר בקשר להשתתפות ירדן במו"מ, וכי שלח לאחרונה את מבראכ לירדן. הוא סיפר כי גם מדינות ערביות אחרות תומרות כעת ביוזמתו יותר מאשר בעבר. הוא שלל את אסד עד כדי בוז.

אני רוצה לפרט כאן. כשאני אמרתי לו: שמע, אני אגיע אתך להסכם. אבל אתה לא יכול להגיד לי לפרק היום שדות העופה, כאשר אני עומד בפני הבעייה עם סעודיה. הוא ענה לי: אתה איש צבא, אתה באמת מקבל את הסעודים ברצינות? הייתי מוכרח להגיד לו: כן, אבל בחוץ בטני התפוצצתי מצחוק.

אל"צ אאאאאאאאאאאא

אח"כ אמרתי לו: שמע, אבל יש לי את הסורים, אצלם מלא טנקים; העיראקים - גם אצלם מלא טנקים. כאן הוא התחמם ואמר: בכל פעם אתה לא לי עם הסורים. הרי סיפרתי לך כבר שאסד בא אלי ואמר שתוך יומיים דפקתם לו 200 טנקים. אמרתי לו: קודם כל, זה לא יומיים ושנית תודה, אני לא רוצה לחזור על ה"תענוג" הזה עוד פעם. באיזה שהוא מקום, בכל פעם שאנו מזכירים לו איזה שהוא איום מצד אחר, הוא מנסה להוריד מחשיבותו.

הוא הוסיף ואמר: אני אמרתי לאסד: קבורתך תהיה בלבנון. וכאן הוא הביע הערכתו על כך שעמדנו בהבטחתנו בענין לבנון. לאחר מכן הוסיף כי במדה וחסיין יחליט בסופו של דבר לא להכנס למו"מ, הוא, סאדאת, ישא באחריות.

בדברו על מרכיבי השלום הזכיר: לא מדינה פלשתינאית; אש"ף גמר את הקריירה; ערפאת בכלל מתנדנד. הוא אמר: יחסים דיפלומטיים, יחסי מסחר, פתרון בעיות מים משותפות, מכירת נפט מצרים לנו (זו פעם ראשונה שהוא אומר זאת), מתן ייעוץ. מדעי ישראל למצרים.

פה אני מוכרח לספר לכם אפיזודה מסויימת כדי שתבינו עם מי יש לנו עסק, ודווקא מדובר בגמאסי, שהוא אישיות שונה לחלוטין מסאדאת; הוא הרבה יותר אינטרוברט, הרבה יותר סכמטי, והם כולם לאומנים ונוקא גאים במצרים.

אשתו של גמאסי חולה מאד. אני, למשל, לא ראיתי אותה מעולם, כי חצי הזמן היא בבית חולים והוא תמיד בא לארוחות ערב לבד. יש לה בעיות עם הכליות והיא בטיפול כל הזמן. אחד הדברים הראשונים בארוחת הערב שאני שאלתי אותו היה: מה שלום אשתך? אני כבר אתו ביחסים כאלה שאני יכול כבר לפעמים לשאול שאלה בלי לחשוב שבעים פעם לפני זה. לאחר שאלתי זו, ראיתי שפניו החמירו

25.7.78

שהב"ט ע. ויצמן:

לשכת הפרוטוקולים
דף 2/ מתוך 3 דפים
עו"ק 2 מתוך 5 עותקים

ונסגרו והוא אמר לי: היא חולה מאד, יש לי צרות רבות, אני לוקח אותה לבית חולים. לחומי, אמרתי לו: שמע, תביא אותה לארץ, יש לנו רופאים טובים מאד. והוא מיד התמתח ואמר: יש לנו רופאים טובים מאד במצרים.

זה לאחר מערכת יחסים בינינו, לאחר שתקפנו ביחד את נאצר, לאחר שעשינו שמיניות עם עמאר, והנה אני כנראה פגעתי בצפור נפשו, בגאווה שלו. ואני לא אמרתי זאת כמו ישראל שחצן אלא באמת רציתי להגיד לו כדי שיביא אותה הנה לקבל טיפול טוב.

אני לא יודע אם אתה, שמעון, התנסית בזה, אבל אני למדתי שצריך נורא נורא להזהר בדברים כאלה, ואני כבר אצ מרגיש עצמי עם די הרבה "שעות מצרים" בהשוואה לאחרים. עליכם להבין שאלה דברים שמדובר עליהם בהתחלת שיחה, באמצע או בסוף, ואני בכוונה מספר לכם על שיחות חולין כדי שתיטיבו להבין את האווירה.

במקום כלשהו בשיחה אני אמרתי לטאדאת: הספר שלך מעניין מאד. זה היה לאחר שהוא העיר משהו על האופי של נאצר (ש. פרס: שהוא לא ידע להחליט) לא רק זה. לי הוא אמר שנאצר היה אדם בעייתי באופיו, מרחיק אנשים ממנו (ש. פרס: והיה לו רק חבר אחד) לי הוא לא אמר זאת. הוא אמר שהוא היה אדם שסגר את עצמו במסגרת חברתית, והוסיף שזה למרות שהוא העריך אותו מאד והיה אתו תקופה ארוכה. אמרתי לו: זה מעניין מאד לשמוע מפיו, כי בספר שלך, למרות הביקורת, ישנה לויאליות. והוא אמר לי: דע לך דבר אחד - אין דבר בעולם שאני מחשיב יותר מחברות. והוסיף: לכן אני כל כך מעריך את קארטר, כי הוא עמד אתי בשעות קשות. כנראה שקארטר בשבילו הוא בכל אופן יותר מאשר יחסים בין נשיא לנשיא, או אולי הוא עשה עלי חרגיל, אבל בכל אופן כך הוא אמר.

(היו"ר מ. ארנס: למה התכוון כשדבר על שעות קשות?)

אני לא שאלתי. אולי בקשר לרוסים.

(היו"ר מ. ארנס: לא, עם הרוסים הוא גמר לפני הקשר עם קארטר).

(א. לבני: אולי בקשר עם עיסקת המטוסים (לא, זה לא.

זה מה שהוא אמר. אני לא נכנס לפרטים,

ואינני מפרש פירושים.

אמרתי לו: בספר, בין השאר, אני גם רואה שאתה היית לץ רציני והלכה והרגת מישהו. אני רואה שיבת בבית הסוהר ביחד עם כאמל. המשכתי ושאלתי: איך זה לשבת בצינוק? ואז הוא סיפר לי על זה במשך עשר דקות. בהזדמנות אחרת שאלה אותו אשתו: כמה זמן ישבת? והוא ענה: שנתיים וחצי בבית סוהר וארבע שנים במחנה ריכוז. הוא אמר: במצב כזה, או שאתה נשבר או שאתה יוצא הרבה יותר מחושל, ואני לא נשברתי. כשהזכרתי את כאמל הוא אמר: לא, הוא בא ממשפחה טובה מאד, והוא שוהרר בערבות. אבל זה רק דרך אגב, הברקות כאלה ואחרות יש כל הזמן, פרפראות הצפות על פני השטח.

25.7.78

שהב"ט ע. ויצמן:

לשכת הפרוטוקולים
דף 22 מתוך 32 דפים
עותק 2 מתוך 5 עותקים

ועתה, הגענו לאוקטובר. סאדאח אומר: ידידי, אני מקבל שבהסכם הביניים כתוב שהסכם זה יישאר בתוקפו עד שיחליפו הסכם אחר. את זאת אני יודע. אבל האישור להמשך נוכחותו של כוח האו"ם - צריך את הסכמי. לכן, פה יש רמז גדול ועבה כרגל הפיל, שיש גם אפשרות שההסכם הזה אמנם יישאר הסכם, אבל האו"ם יילך הביתה.

גם בפגישה וגם בארוחת הערב אמרתי לבמאסי: אנו עושים עבודה רצינית במטכ"ל על אפשרויותיכם באוקטובר. למשל, אם אתה תעביר לי עוד 5 דיוויזיות אל חוף סיני. ואז הוא אמר לי בצחוק: לפני שאעשה את זאת - אני אטלפן אליך.

וסאדאח אמר: ידידי, אוקטובר בשבילי זה תאריך קובע, ואי אפשר למשוך אותי כל הזמן. גמאסי אמר עוד יותר: יש כל הזמן לחץ שנהיה יותר נוקשים. שאלתי אותו על גנרל אחד שאני מכיר ושאני חושב אותו לנוקשה - גוואדי - והוא אמר לי שהוא כבר לא כאן, הוא כבר מדריך במכללה.

הוא אמר לי דבר אחד - ואני שוב מבקש מאד שהדברים האלה לא יתפרסמו: תמיד אמרו לי שאתם חכמים, אמיצים ובעלי דמיון. איפה אתם? אמרתי לו: שמע, כולם עסוטים בששה החודשים האחרונים בבחינת הדמיון שלך והחכמה שלך. הוא אמר: השתמשו בדמיון שלכם. אנו מדברים על "ביג ביזנס". בכלל, כשהוא לבד הוא יותר רגוע וכשיש איתו עוד אנשים הוא גם עושה תיאטרון.

בכל אופן, יש לזכור כי אוקטובר בשבילם הוא תאריך משמעותי. יכול להיות, עם זאת, שנעבור אותו בלי בעיות ויכול להיות שתהיינה בעיות רבות.

וכאן הוא עובר לנובמבר ואומר: בנובמבר בשנה שעברה אני באתי לירושלים. מה אני יכול להראות אחרי שנה? ואז כנראה עלה הרעיון של אל-עריש וסנסה קתרינה, שצריך היה להיות מוצנע מאד, ואינני יודע מה היה קורה אילו באמת היה נשאר מוצנע. (מ. שמיר: מה בדיוק היה הרעיון?)

זה התחיל מכך שהוא אמר: שמע - וכאן הוא בפעם הראשונה הפס אותי "אוף-גארד", כי בדרך כלל אני די מחונן למה שיכול לבוא מצדו; ואגב, יהיה לנו קשה מאד להמשיך בשיחות אם אנו לא נסכם אצלנו כמה דברים שונים או חדשים כי אנו מתחילים שוב ושוב לחזור על עצמנו. ובכן, הוא אמר לי: שמע, אני בטוף הרמדאן, לאחר הצום - הוא לא השתמש במלה "עיד אל פטר" אלא אמר אצאאאא "באירם" (א. לבני: כן, זו מלה תורכית). ואני באמת רצתי בחזרה ושאלתי את כוחותי הערביסטים, למרות שזכרתי במשהו את המונח הזה ששמעתי את אבי אומר אותו. וסאדאח אומר לי: בטוף הרמדאן, שזה יום כיפור שלנו - והוא השחמש במלים אלה "יום כיפור" - אני בא להר סיני, יחד עם רבי, כדי להתפלל. איזה רבי, לא רציתי לשאול אותו. הוא פשוט אמר: אני בא להתפלל. הוא הסתכל עלי בעיניים הערמומיות שלו ואמר: עזר, אתה הרי לא תלך לירות בי אם אעשה זאת. על זה כבר באמת לא ידעתי מה לענות לו. (מ. שמיר: איך הוא חושב לבוא?) הוא לא אמר לי איך יבוא ואני גם לא רציתי לשאול אותו, אם אני צריך להביא אותו בהליקופטר או שהוא יבוא בסירה או בכל דרך אחרת. חסר לי רק להכנס איתו לדיון מפורט, והרי אז יגידו לי: מי נתן לך את הסמכות הזאת?

25.7.78

שהב"ט ע. ויצמן:

לשכת הפרוטוקולים
דף 93 מתוך 32 דפים
עו"ק 2 מתוך 5 עותקים

ענית לי: בוודאי שלא נירה בך. אבל אני מודה ומתוודה כאן שזו הפעם הראשונה שמצאתי את עצמי בלתי מסוגל לענות לו.

הוא אמר: אני בא; אני בא להר סיני. ואז הוא המשיך: אני מתכוון לבנות שם מסגד, כנסייה וביה-כנסת. והדמיון מתחיל שוב לעבוד. אני אומר לכם, אני כבר מכיר אותו - הוא יבוא באוקטובר לסנטה קרינה. מה אני יכול לעשות? (מ. שמיר: הוא יבוא אם יתנו לו). אם יתנו לו - זו שאלה טובה. ואם לא יתנו לו - השאלה היא מי יתן את הפקודה לפתוח עליו באש. אם אתה היית במקומו, אולי היית עושה זאת. אני אחשוב פעמיים. (מ. שמיר: מספיק יהיה להודיע לו בטלפון).

אני מציע לך לא לנסות ולראות הכל דרך כוונות של רובים. האמת היא שאני הסתכלתי לא מעט דרך כוונות של רובים וגם יריתי וגם פגעתי ---

באותה עת התבשל הרעיון, ואז הוא אמר לי: אם אתה רוצה רעיון מה אתם יכולים לעשות בשביל להפסיר את הקרח, ואז יהיה יותר קל באוקטובר ובנובמבר - הרי למשל אפשר לחשוב על מובלעת בסנטה קרינה --- (ז. ורהפטיג: מה זאת אומרת התבשל הרעיון? הוא פיתח את הרעיון או שהרעיון התבשל במשותף?)

הוא העלה את הרעיון. יש לי אולי דמיון חולני, אבל לא עד כדי כך. אני חושב שעל דעתו של אף אחד לא היה עולה דבר כזה.

ואח"כ הוא אמר לי: או, למשל, מקום כמו אל-עריש, שאליו יכול לבוא גם אסד, גם חוסיין וגם ערפאת; כל מי שירצה - יבוא לשם, לא אלי לקהיר או אליכם לירושלים אלא לאל-עריש. והוא דיבר אז על אפשרויות טיסה פנימיות. אני כמובן בדמיון שלי כבר רואה איזו מובלעת אוירית עם שדה תעופה - כך אמר - ואתם הרי יכולים להיות גדולים בענין הזה.

אמרתי לו: אני לא יודע. אני אעביר זאת לממשלתי. הכוונה הייתה, כמובן, שאני אעביר את כל זה בשקט, אבל הכל יצא החוצה. (י. רביץ: האם הוא אמר שגם ערפאת יוכל לבוא?)

לא, באמת מתקן לי כאן השליש שלי שהוא אמר אסד ופהד. להיפך, את ערפאת הוא הזכיר נגטיבית כל הזמן. סליחה, פשוט נפלט לי השם ערפאת ופה כתוב פהד.

אגב, זה הזר בכל השיחות; אפילו באיסמעיליה כשהיינו שם ראש הממשלה, שר החוץ ואנבי, מבראכ טייל אתי בגינה ואמר: ה-אש"ף גמורים. ובשעה האחרונה בקהיר אמר לי אסד: אני בעטתי באש"ף החוצה וסילקתי אותם.

אני אמרתי לו כי ביחס לסיני ישנה בעיית הישובים, ובמיוחד ההתישבות היהודית המבוססת הפיחחת רפיח, וקיימת בעיית שדות התעופה שלה משמעות לא רק ביחס לחזית המצרית אלא גם ביחס לאיום הקיים כלפינו מצד החזית המזרחית-טוריה, עיראק, ירדן וכיום גם סעודיה. הוספתי כי בעבר העליתי רעיון בדבר הרחבת רצועת עזה לכיוון ימית, ואינני יודע אם הרעיון הזה הגיע אליו. היה רעיון שרצועת עזה תימשך עד ימית ואותו חוק ואותו פתרון שיהיה לרצועת עזה, יימשך לפיחחת רפיח פלוס ימית. סאדאת נמנע מלהגיב על נושא הישובים.

לשכת הפרוטוקולים	
דף 24 מתוך 32 דפים	
עו"ק 2 מתוך 5 עו"קים	

- סודי -

ועדת החוץ והבטחון

25.7.78

שהב"ט ע. ויצמן:

ביחס לשדות התעופה, הוא הפגין זלזול גמור לגבי כוחה של סעודיה, וגם לגבי הכוח הצבאי של סוריה הוא התייחס בזלזול ובביטול. יחד עם זאת, אמר סאדאת: אהיה מוכן לתת לכם שנתיים ביחס לשדות התעופה. אח"כ נהפוך אותם לשדות אזרחיים. על הערתי כי הדבר מותנה בסד"כ שמתכוננת מצרים להכניס לסיני - אני רוצה להבהיר כי גמאסי ואני כבר מזמן משחקים ברעיון שכמה שיהיו פחות כוחות צבאיים-אפשר יהיה להסתפק בפחות כוחות או"ם; בכלל למצרים ישנה נטייה כמה שאפשר להמנע או כמה שאפשר פחות כוחות או"ם, הם לא אוהבים את כוחות האו"ם; באחת השיחות הם אמרו: אילו היינו מוצאים פתרון לשארם בכלל בלי כוחות או"ם - זה היה מצויין; וענין זה תמיד חוזר ועולה וכן הוא קשור בענין הסד"כ. גמאסי מדבר עתי על דיוויזיה. סאדאת אמר: אני לא אכניס דיוויזיה, ואפילו לא חטיבה; מוכן לוותר על נוכחות או"ם בסיני אולם הציע לשקול בכל זאת נוכחות אמריקנית.

הוא חוזר כל הזמן: יהיה שלום, יהיו יעדים משותפים, בלי האו"ם, אבל האמריקנים עם תחנת האחרעה יישארו.

לסיכום, לי אין כל ספק בדבר אחד: (א) סאדאת מוכן ללכת לשלום - בתיאורים שתיארתי כאן, בלי לחזור עליהם; (ב) השלום הזה הוא בלי שינויי גבול; (ג) בלי מדינה פלשתינאית; (ד) עם התייחסות אאאאא לירדן, מועדף; בלי התייחסות לירדן - עם התייחסות מצרית. (ה) סידורי בטחון, עם נוכחות צבאית ישראלית כאן ושם ובמקום אחר.

ועוד הוספת חשובה - ירושלים, שזה למעשה פתרון ירדני, אבל זו פעם ראשונה שסאדאת או כל אדם אחר דבר אתי בנושא ירושלים.

אני חושב שבזה מסרתי לכם דיווח מלא ולא החסרתי מתמצית הענין, אם כי אולי לא מסרתי הכל בפירוט ועם כל הפירושים.

- - -